

Ár 2014, föstudaginn 24. janúar, er fundur haldinn í úrskurðarnefnd um viðskipti við fjármálafyrirtæki.

Mætt eru: Haukur Guðmundsson formaður, Geir Arnar Marelsson, Hildigunnur Hafsteinsdóttir, Jóhann Tómas Sigurðsson og Unnur Erla Jónsdóttir.

Fyrir er tekið **mál nr. 83/2013**:

M
gegn
F

og kveðinn upp svohljóðandi

ú r s k u r ð u r :

I.

Málsmeðferð.

Málsaðilar eru M, hér eftir nefndur sóknaraðili, annars vegar og F, hér eftir nefndur varnaraðili, hins vegar.

Málið barst úrskurðarnefndinni 3. október 2013, með kvörtun sóknaraðila, dagsettri 25. september 2013. Með bréfi nefndarinnar, dagsettu 9. október 2013, var kvörtunin send varnaraðila og honum gefinn kostur á að tjá sig um hana og skýra sjónarmið sín. Svör varnaraðila bárust með bréfi dagsettu 31. október 2013. Var bréfið sent sóknaraðila, með bréfi nefndarinnar, dagsettu 31. október 2013, og honum gefinn kostur á að koma á framfæri athugasemdum sínum. Athugasemdir bárust ekki frá sóknaraðila.

Málið var tekið fyrir á fundum nefndarinnar 10. og 24. janúar 2014.

II.

Málsatvik.

Þann 12. mars 2007 gerðu sóknaraðili og FF með sér lánasamning nr. X að jafnvirði kr. 1.500.000 í 50% CHF og 50% JPY. Lánið var endurreiknað samkvæmt lögum nr. 151/2010 og í kjölfar dóma Hæstaréttar í málum nr. 600/2011 og 464/2012.

Þann 27. ágúst 2013 var sóknaraðila sent bréf frá varnaraðila með tilkynningu um endurúreikning. Samkvæmt tilkynningunni var lánveitandi tilgreindur varnaraðili og lántaki sóknaraðili. Fram kom að varnaraðili hefði endurreiknað lán sóknaraðila nr. X, sem talið var bera með sér ólögmæta gengistryggingu samkvæmt dómi Hæstaréttar. Samkvæmt niðurstöðum endurútreiknings var fjárskuldbindingin, sem sóknaraðili hafði þegar greitt að fullu, verið of há sem nam kr. 448.785. Fjárhæðinni var ráðstafað inn á yfirdráttarlán sóknaraðila á tékkareikningi nr. Y, innheimtumálsnr. Z. Greiðslu var fyrst ráðstafað til greiðslu kostnaðar (þ.m.t. innheimtukostnaðar ef við ætti) og dráttarvaxta, næst til greiðslu samningsvaxta af gjaldföllum og/eða gjaldfelldum höfuðstólshluta láns, því næst til greiðslu áfallinna samningsvaxta og loks inn á eftirstöðvar höfuðstóls lánsins.

Fyrir liggur bréf til sóknaraðila, staða innheimtumáls nr. Z, viðmiðunardagur 30. október 2013. Kröfueigandi var varnaraðili og skuldari sóknaraðili. Skráð staða máls var „áritun stefnu“ en lýsing kröfu var Y, tékkareikningur stofnaður 10. september 2004, í vanskilum frá 30. apríl 2012, samtals kr. 520.301.

Sóknaraðili skaut málinu til nefndarinnar með kvörtun dagsettri 25. september 2013.

III.

Umkvörtunarefni.

Sóknaraðili krefst þess að fá greiddar kr. 448.785, sem hann hafi ofgreitt bankanum. Þetta hafi verið erlent lán sem varnaraðili hafi endurreiknað. Sóknaraðili vísar til þess að bankinn hafi ákveðið að nota fjárhæðina til að greiða inn á ógreidda yfirdráttarheimild. Þessi mál séu hins vegar alveg óskyld og yfirdráttarlánið sé í vissu ferli. Sóknaraðili kveðst ekki geta séð hvernig varnaraðila sé stætt á því að neita að endurgreiða það sem bankinn hafi haft af honum ólöglega. Með þessu sé bankinn í raun að gera það sama og þeir hafi bannað almenningi að gera þegar fyrst hafi komið í ljós að lánin hafi verið ólögleg. Það hafi enginn mátt hætta að borga og því sé þetta tvöfalt siðgæði.

IV.

Athugasemdir varnaraðila.

Varnaraðili krefst þess að kröfum sóknaraðila verði hafnað.

Varnaraðili telur sóknaraðila ekki hafa fært gild rök fyrir þeirri staðhæfingu að varnaraðili njóti ekki réttar til skuldajafnaðar í skilningi almennra reglna kröfuréttar þar að lútandi. Sóknaraðili eigi gjaldfallna kröfu á hendur varnaraðila og varnaraðili á hendur sóknaraðila. Hvorug krafan sé umdeild og séu þær af sömu rót runnar og hæfar til að mætast. Þannig eigi kröfurnar upptök sín í sama útibúi varnaraðila, nr. R. Varnaraðili hafi tekið við réttindum og skyldum hvað umræddar kröfur varði skv. tilkynningu FME frá 1. desember 2011 (birt í Lögbirtingablaði 5. desember 2011). Áður hafi FF. tekið við sömu réttindum og skyldum FF skv. ákvörðun FME 22. apríl 2010.

Varnaraðili kveður gagnkröfu sína byggja á yfirdráttarskuld á tékkareikningi. Sá reikningur sé nr. Y og hafi verið stofnaður 10. september 2004. Heimild til yfirdráttar hafi verið til staðar í FF löngu fyrir samruna við varnaraðila. Varnaraðili hafi því miður þurft að hefja innheimtu á fleiri skuldum sóknaraðila en ekki þyki ástæða til að tíunda þær hér að svo komnu máli. Varnaraðili áskilur sér allt að einu rétt til að lýsa þeim síðar ef þörf krefji.

V.

Niðurstaða.

Ágreiningur aðila lýtur að því hvort varnaraðila hafi verið heimilt að skuldajafna kröfu vegna yfirdráttarskuldar á tékkareikningi á móti kröfu sóknaraðila um endurgreiðslu ofgreidds fjár.

Það verður að hafna þeirri málsástæðu varnaraðila að þar sem báðar kröfurnar séu til orðnar í sama útibúi bankans verði þær taldar runnar af sömu rót. Þær rekja hins vegar báðar uppruna sinn til þeirrar sömu aðstöðu að varnaraðili lánaði

sóknaraðila peninga. Það er á hinn bóginn ekki almennt skilyrði skuldajafnaðar að kröfur séu af sömu rót runnar. Það veitir aðeins rýmri rétt til skuldajafnaðar en ella.

Í íslenskum rétti hefur verið talið að það sé almennt óheimilt að skuldajafna peningakröfum sem fjármálafyrirtæki eignast á viðskiptamenn sína við innstæður eða önnur fjárhagsleg réttindi sem viðskiptamaðurinn á í viðkomandi banka eða sparisjóði.

Styðjast þessar takmarkanir öðru fremur við það hlutverk fjármálafyrirtækja að taka að sér vörslur fjármuna fyrir viðskiptamenn sína. Er það almennt ekki samræmanlegt þessu hlutverki að banki gangi að innstæðum eða öðrum fjárhagslegum réttindum til að fullnusta eigin kröfur. Er skuldajafnaðarréttur fjármálafyrirtækja gagnvart viðskiptamönnum almennt verulegum takmörkunum háður. Þessi sjónarmið eiga á hinn bóginn ekki við um kröfu viðskiptamanns um útgreiðslu fjár vegna endurreiknings skuldabréfaláns, á sama tíma og hann skuldar sama banka gjaldfallnar peningakröfur, m.a. vegna skuldabréfalána.

Tekið skal fram að að því marki sem viðskiptamenn eiga skýrar, gjaldfallnar kröfur á hendur fjármálafyrirtæki, geta þeir notað þær til skuldajafnaðar við kröfur sömu fyrirtækja.

Verður því ekki hjá því komist að hafna kröfu sóknaraðila.

Ú r s k u r ð a r o r ð:

Kröfu sóknaraðila, M, á hendur varnaraðila, F, er hafnað.

Reykjavík, 24. janúar 2014.

Haukur Guðmundsson

Geir Arnar Marelsson

Jóhann Tómas Sigurðsson

Hildigunnur Hafsteinsdóttir

Unnur Erla Jónsdóttir